

Zuckerberg en libra-munt vallen van voetstuk

Door THEO BESTEMAN

Updated Gisteren, 19:56

Gisteren, 19:54 in FINANCIEEL

AMSTERDAM - Libra moest dé alternatieve digitale betalingswijze voor miljarden consumenten worden. Visa, Mastercard en PayPal haakten maandag echter af bij het Facebook-initiatief na forse druk van toezichthouders en de politiek. „De technologie achter digitale munten ontwikkelt evengoed door, libra is maar het begin.”

Het late afhaken van de creditcard- en betalingsmaatschappij valt Facebook-topman Mark Zuckerberg rauw op het dak. In Genève zouden alle ondertekenaars deze week zijn Libra Association met hun handtekening ondersteunen. De combinatie, met allereerst 1,4 miljard Facebook-gebruikers en klanten van 28 aangesloten bedrijven, moest een machtig alternatief voor het betalingssysteem via banken worden.

Creditcardmaatschappij Visa eiste echter dat het eerst aan alle eisen van toezichthouders voldoet. „Iedereen trekt het vloerkleed eronder vandaan, Facebook komt alleen te staan”, constateert analist Wim Zwanenburg van Stroeve & Lemberger Vermogensbeheer.

Libra verraste half juni de financiële markten. Facebook-topman Mark Zuckerberg kondigde de digitale of cryptomunt aan waarmee ook consumenten zonder een bankrekening zich konden aansluiten. De libra werkt in opzet eenvoudig. Deelnemers kunnen anoniem of via een pseudoniem op een digitaal netwerk via hun smartphone, tablet of pc betalingen doen met de, met euro's of dollars gekochte libra bij alle aangesloten bedrijven.

Alternatief

In landen waar geen goed werkend bankensysteem is, zoals in delen van Afrika en Azië, zou een smartphone genoeg zijn om voortaan overboekingen of betalingen met libra's te doen. Zonder dat er een bank aan te pas komt. Het zou miljoenen mensen zonder bankrekening naar het libra-

netwerk trekken. Een libra-munt zou de waarde van een gewone munt krijgen, in waarde gelijk aan ongeveer een euro, wat het direct begrijpelijk zou maken voor het grote publiek.

Direct na de aankondiging volgde verzet. Amerikaanse politici noemden de munt een „ondermijning” van het bestaande valutasysteem voor betalingen, waarin de dollar nog dominant is. Facebook lag na schending van de privacy van miljoenen gebruikers, door hun data te delen met verwerkers als Cambridge Analytica, zeer slecht bij het publiek en toezichthouders. De Amerikaanse financiële toezichthouder eiste meer garanties, Europese landen zoals Frankrijk kondigden aan de libra van in hun ogen de almachtige zonnekoning Zuckerberg te blokkeren.

Zwanenburg: „Ze zullen zonder meer garanties nooit toestaan dat geldschepping via libra, dat is wat Zuckerberg doet, wordt overgelaten aan een niet-geldscheppende instantie. Daarvoor hebben we banken. Er ontbreekt financieel toezicht.”

Politiek verzet

De libra zou aanvankelijk alleen via Facebook, diens Messenger- en Whatsapp-dienst verzonden worden. Dat voedde het idee dat mastodont Facebook te veel macht zou krijgen.

Het hielp ook al niet dat Zuckerberg en partners de lancering niet in de Verenigde Staten startten, maar via een schimmige stichting in Zwitserland. Het Alpenland hanteert, anders dan in Nederland, minimaal toezicht op crypto-initiatieven.

„Dat president Trump en vooral de Amerikaanse Democratische presidentskandidaat Elizabeth Warren zich tegen Facebook keren, zorgt dat de steun voor uitrol uiterst onzeker is geworden”, aldus technologie-analist Zwanenburg. „De timing is niet goed. Er zijn zoveel onzekerheden, dat libra er gewoon niet door komt.”

Afgelopen uren meldde de Russische chatapp Telegram waarschijnlijk te stoppen met zijn eigen cryptomunt, waar tot nu toe \$1,7 miljard investering achter zit. De Amerikaanse beurswaakhond SEC kwam afgelopen weken met zoveel bezwaren tegen de munt, dat uitrollen momenteel ondoenlijk lijkt.

Meer toezicht

„Dit soort initiatieven werkt alleen als je de toezichthouders volledig achter je hebt”, zegt Mary Pieterse-Bloem, hoogleraar financiële markten aan de Erasmus School of Economics. „Ze hadden aan veel gedacht, maar niet voldoende aan die medewerking. „Daarbij speelt dat centrale banken zich bedreigd voelden. Er ontstond gewoon een alternatieve vorm van geld. Centrale banken verliezen hun monetaire controle als er een parallelle geldwereld ontstaat, dat kunnen ze niet laten gebeuren”, aldus Pieterse-Bloem.

„Het is toch nog te vroeg om te concluderen dat het libra-initiatief helemaal is mislukt”, stelt Niels van den Broek, crypto-expert bij consultant EY. „Er is nu minder draagvlak gekomen,

maar er is nog altijd behoefte bij bedrijven aan een gebruiksvriendelijke digitale wereldmunt. Die beweging zet door.”

Vanwege alle politieke tumult haken bedrijven af, maar in de coulissen zullen ze de technologie ondersteunen en mogelijk later aanhaken, zegt ook econoom Rens van Tilburg van het Sustainable Finance Lab, een denktank in de financiële sector.

„De Chinezen zijn al bezig. Via hun app WeChat kun je al direct via je smartphone een aankoop betalen, terwijl je in Europa eerst een aparte bankrekening moet openen. Dat gemak, daar gaan bedrijven op inspelen”, zo verwijst Van Tilburg naar de zorgen van toezichthouders in Europa.

„Maar zonder Europees of wereldwijd toezicht heb je deze betalingsstormen niet in de hand. En als libra, zoals de plannen waren, straks leningen gaat verstrekken, dan wordt dat een enorme financiële macht die niet controleren valt. Het wachten is dus op een publieke digitale munt, met toezicht, waar Zweden al mee experimenteert”, zegt hij. „Dit is niet het einde.”